HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU
O PROGLAŠENJU ZAKONA O ODRŽIVOJ UPORABI PESTICIDA

Proglašavam Zakon o održivoj uporabi pesticida, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 8. travnja 2022.

Klasa: 011-02/22-02/31
Urbroj: 71-10-01/1-22-2
Zagreb, 11. travnja 2022.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON
O ODRŽIVOJ UPORABI PESTICIDA

GLAVA I.
UVODNE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

(1) Ovim se Zakonom uređuje Nacionalni akcijski plan za postizanje održive uporabe pesticida, sustav izobrazbe profesionalnih korisnika pesticida, distributera i savjetnika, uporaba elektroničkih vjerodajnica odgovarajuće razine za pristup Fitosanitarnom informacijskom sustavu, sustav distribucije i prodaje pesticida, rukovanje pesticidima, skladištenje i postupanje s ambalažom pesticida i ostacima u ambalaži, vođenje zbirki podataka i vođenje evidencija, uporaba i redoviti pregled uređaja za primjenu pesticida, informiranje javnosti i podizanje razine svijesti o pesticidima, mjere za smanjenje rizika od uporabe pesticida i temeljna načela integrirane zaštite bilja, posebni postupci i uporaba pesticida, primjena iz zraka, obavještavanje javnosti, posebne mjere zaštite okoliša, smanjenje uporabe pesticida i smanjenje rizika u određenim područjima, zaštita pčela pri primjeni pesticida, primjena pesticida na javnim i zelenim površinama, pokazatelji rizika, pružanje usluga tretiranja, izvješćivanje i razmjene informacija, ovlaštene stručne institucije i zadaće ovlaštenih stručnih institucija, Povjerenstvo za pesticide, naknade i prekršaji te nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona.

(2) Svrha ovoga Zakona je postizanje održive uporabe pesticida, smanjenje rizika i negativnih učinaka od uporabe pesticida na način koji osigurava visoku razinu zaštite zdravlja ljudi i životinja te zaštite okoliša i očuvanja bioraznolikosti, uvođenje obvezne primjene temeljnih načela integrirane zaštite bilja za suzbijanje štetnih organizama bilja i alternativnih pristupa i tehnika, kao što su nekemijske mjere zaštite bilja radi postizanja održive i konkurentne poljoprivrede.

Veza s propisima Europske unije

Članak 2.

Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se akt Europske unije: Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (SL L 309, 24. 11. 2009.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/128/EZ).

Područje primjene

Članak 3.

(1) Ovaj se Zakon primjenjuje na pesticide koji su sredstva za zaštitu bilja, kako je definirano u članku 4. stavku 1. točki 16. podtočki a) ovoga Zakona.

(2) Na pesticide stavljene na tržište kojima je istekao rok valjanosti registracije ili dozvole, rok uporabe, rok prodaje i primjene zaliha, pesticide čije je stavljanje na tržište i primjena zabranjena u Republici Hrvatskoj, ostatke pesticida u ambalaži, ostatke škropiva i praznu ambalažu primjenjuju se propisi iz područja gospodarenja otpadom.

(3) Odredbe ovoga Zakona ne sprječavaju primjenu načela predostrožnosti na način da ograničavaju ili zabranjuju uporabu pesticida u posebnim okolnostima ili područjima.

Pojmovnik

Članak 4.

(1) Pojedini pojmovi, u smislu ovoga Zakona, imaju sljedeće značenje:

1. *profesionalni korisnik* je osoba koja koristi pesticide namijenjene profesionalnim korisnicima u okviru obavljanja svojih profesionalnih aktivnosti u poljoprivredi i drugim djelatnostima, uključujući primjenitelje, tehničare, poslodavce i samozaposlene

2. *profesionalni korisnik za profesionalnu primjenu* je profesionalni korisnik koji koristi pesticide namijenjene za profesionalnu primjenu koji su rješenjem o registraciji ili rješenjem o dozvoli odobreni samo određenoj kategoriji profesionalnih korisnika

3. *neprofesionalni korisnik* je osoba koja koristi pesticide namijenjene neprofesionalnim korisnicima, kao što su korisnici amateri

4. *distributer* je fizička osoba, polaznik izobrazbe, koja obavlja poslove kod skladištenja, prijevoza i prodaje pesticida

5. *distributer pesticida* je pravna osoba i fizička osoba – obrtnik koja stavlja pesticide na tržište, uključujući trgovce na veliko i malo, prodavače, dobavljače, kao i druge oblike posrednika u distribuciji pesticida

6. *savjetnik* je svaka osoba koja ima odgovarajuću stručnost i savjetuje o zaštiti bilja i sigurnoj uporabi pesticida u okviru obavljanja svoje djelatnosti i/ili pružanja trgovačkih usluga, uključujući, prema potrebi, privatne samozaposlene te javne savjetodavne službe, prodajne predstavnike, proizvođače hrane i trgovce na malo

7. *izobrazba* je vrsta izobrazbe profesionalnih korisnika pesticida, distributera i savjetnika koja uključuje područja izobrazbe sukladno propisima kojima se uređuje izobrazba za sigurno rukovanje i pravilnu primjenu pesticida s ciljem stjecanja i obnavljanja odgovarajućih znanja o sigurnom rukovanju i pravilnoj primjeni pesticida, obavljanju poslova distribucije i prodaje pesticida te davanju savjeta o zaštiti bilja i sigurnoj uporabi pesticida

8. *polaznici izobrazbe* su fizičke osobe – profesionalni korisnici pesticida, distributeri i savjetnici koji pohađaju osnovnu i dopunsku izobrazbu iz točke 7. ovoga stavka

9. *uređaji za primjenu pesticida* su svi uređaji posebno namijenjeni za primjenu pesticida, uključujući sve pripadajuće dijelove potrebne za učinkovito funkcioniranje takvih uređaja, poput mlaznica, manometara, pumpi, filtara, sita, opreme za čišćenje spremnika i drugih dijelova

10. *tretiranje* je svaka primjena pesticida

11. *primjena iz zraka* je primjena pesticida iz letjelice

12. *integrirana zaštita bilja* je procjena potrebe primjene i primjena svih raspoloživih metoda zaštite bilja integriranih u odgovarajuće mjere kojima se sprječava razvoj populacije štetnih organizama, održava uporaba pesticida i drugih oblika suzbijanja na razini koji su ekonomski i ekološki opravdani, smanjuju ili svode na najmanju moguću mjeru rizici za zdravlje ljudi i za okoliš te se stavlja naglasak na uzgoj »zdravih« usjeva i nasada na način koji osigurava najmanje moguće ometanje agroekoloških sustava i na poticanje prirodnih mehanizama kontrole štetnih organizama

13. *pokazatelj rizika* je rezultat izračuna koji se primjenjuje pri procjeni rizika od uporabe pesticida na zdravlje ljudi i/ili na okoliš

14. *nekemijske mjere* su zamjena kemijskim mjerama za zaštitu bilja i suzbijanje štetnih organizama, koje se zasnivaju na agrotehničkim, fizikalnim, mehaničkim, biotehničkim i biološkim mjerama suzbijanja štetnih organizama

15. *površinske vode* i *podzemne vode* imaju ista značenja kao u propisima iz područja voda

16. *pesticid* je:

a) sredstvo za zaštitu bilja, kako je definirano u Uredbi (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24. 11. 2009.) (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 1107/2009)

b) biocidni proizvod, kako je definirano u Uredbi (EU) br. 528/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o stavljanju na raspolaganje na tržištu i uporabi biocidnih proizvoda (SL L 167, 27. 6. 2012.)

17. *skladište* je zasebna prostorija u prodajnom objektu ili objekt namijenjen za smještaj – skladištenje, čuvanje, držanje i izdavanje pesticida

18. *specijalizirana prodavaonica* je posebno uređen prodajni objekt u kojem se pesticidi prodaju na malo – poljoprivredne ljekarne

19. *krajnji korisnik* je pravna ili fizička osoba koja pesticide kupuje za vlastito korištenje

20. *ovlašteni predavač* je fizička osoba koju je ovlastilo ministarstvo nadležno za poljoprivredu za obavljanje poslova predavača u provođenju izobrazbe u skladu s uvjetima iz rješenja o ovlaštenju

21. *provoditelji izobrazbe* su pravne osobe koje provode izobrazbu

22. *pružatelji usluge tretiranja* su pravne i fizičke osobe koje za drugu pravnu ili fizičku osobu obavljaju uslugu tretiranja

23. *elektronička registracija* je način provjere identiteta te stečenih prava izobrazbom putem očitavanja elektroničkih vjerodajnica / koda s potvrde koristeći čitač za povezivanje s Fitosanitarnim informacijskim sustavom (u daljnjem tekstu: FIS) ili prijavom direktno na FIS te provjere serijskog broja potvrde o završenoj izobrazbi / stečenim pravima

24. *štetni organizmi,* kako je definirano člankom 1. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317/4, 23. 11. 2016.)

25. *zaštita tla* je zaštita plodnoga gornjeg sloja tla od erozije vjetrom i vodom, zaštita prirodne funkcije tla koja djeluju kao staništa, nadoknada hranjivih tvari u tlu, razgradnja tvari, uporaba pokrovnih usjeva i plodoreda te zaštita od onečišćenja tla

26. *javne zelene površine* su javne površine prekrivene travom, drvećem, grmljem, cvijećem i ostalim biljem koja odvaja ili okružuje područja stambene ili industrijske izgradnje

27. *elektronička vjerodajnica,* kako je definirano propisom o državnoj informacijskoj infrastrukturi.

(2) Izrazi koji se koriste u ovome Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

GLAVA II.
NADLEŽNA TIJELA

Članak 5.

Nadležna tijela za provedbu ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona su:

1. Ministarstvo nadležno za poljoprivredu (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)
2. Državni inspektorat, poljoprivredna inspekcija (u daljnjem tekstu: poljoprivredna inspekcija)
3. Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (u daljnjem tekstu: HAPIH) i
4. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.

Stručna tijela

Članak 6.

Stručna tijela za provedbu ovoga Zakona su:

1. Ministarstvo
2. HAPIH
3. Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet
4. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti
5. Poljoprivredni institut Osijek
6. Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada
7. Hrvatski zavod za javno zdravstvo u suradnji sa zavodima za javno zdravstvo jedinica područne (regionalne) samouprave i
8. Nastavni zavod za javno zdravstvo »Dr. Andrija Štampar«.

GLAVA III.
NACIONALNI AKCIJSKI PLAN

Sadržaj Nacionalnog akcijskog plana za postizanje održive uporabe pesticida

Članak 7.

(1) U Nacionalnom akcijskom planu za postizanje održive uporabe pesticida (u daljnjem tekstu: NAP) utvrđuju se kvantitativne pretpostavke, ciljevi, mjere i vremenski planovi za njihovo provođenje radi smanjenja rizika i učinaka pesticida na zdravlje ljudi, okoliš i bioraznolikost te potiče razvoj i uvođenje integrirane zaštite bilja i alternativnih postupaka ili tehnika zaštite bilja kako bi se smanjila ovisnost o uporabi pesticida te navedeni ciljevi mogu obuhvaćati razna interesna područja, kao na primjer zaštitu radnika, zaštitu okoliša, ostatke pesticida, primjenu posebnih tehnika ili uporabu na specifičnim kulturama, uključujući nove tehnologije.

(2) U NAP-u se opisuje način provođenja temeljnih načela integrirane zaštite bilja sukladno propisima iz područja integrirane zaštite bilja.

(3) NAP obuhvaća pokazatelje za monitoring uporabe sredstava za zaštitu bilja koji sadržavaju aktivne tvari koje izazivaju posebnu zabrinutost, posebno ako su na raspolaganju zamjenske mjere suzbijanja štetnih organizama, a posebnu pozornost zahtijevaju sredstva za zaštitu bilja koja prilikom ponovne ocjene neće zadovoljavati kriterije za produženje odobrenja prema Uredbi (EZ) br. 1107/2009.

(4) Na temelju pokazatelja iz stavka 3. ovoga članka i prema potrebi, uzimajući u obzir ciljeve za smanjenje rizika ili smanjenje uporabe pesticida, utvrđivat će se vremenski planovi i ciljevi za ograničenje uporabe, posebno ako ograničenje uporabe predstavlja prikladno sredstvo i mjere za postizanje smanjenja rizika s obzirom na prioritete iz članka 8. stavka 4., članka 68. stavka 2. i članka 83. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona, pritom navedeni ciljevi mogu biti prijelazni ili konačni.

(5) Pri izradi ili reviziji NAP-a vodi se briga o zdravstvenim, socijalnim, ekonomskim i ekološkim učincima predviđenih mjera, kao i o posebnim nacionalnim, regionalnim i lokalnim uvjetima te svim relevantnim interesnim skupinama, a uzimaju se u obzir i planovi doneseni u okviru drugih propisa iz područja uporabe pesticida.

(6) U NAP-u se opisuju načini kako se provode mjere za postizanje ciljeva NAP-a.

(7) Prijedlog NAP-a priprema Ministarstvo u suradnji s drugim tijelima državne uprave, znanstvenim i stručnim institucijama, organizacijama, pravnim osobama koje imaju javne ovlasti, udrugama te nevladinim organizacijama na koje se predviđene mjere odnose i koje sudjeluju u ostvarenju ciljeva NAP-a.

(8) Ministarstvo dostavlja NAP Europskoj komisiji i ostalim državama članicama Europske unije (u daljnjem tekstu: EU).

(9) NAP podliježe reviziji svakih pet godina, a o svim bitnim promjenama obavještava se Europska komisija.

Izvješće o ostvarenim ciljevima i mjerama NAP-a

Članak 8.

(1) Nadležna tijela i institucije u čijem su djelokrugu ciljevi, mjere i aktivnosti navedeni u NAP-u obvezni su do 31. svibnja tekuće godine dostaviti Ministarstvu izvješće o napretku o ostvarenju navedenih ciljeva, mjera i aktivnosti iz NAP-a za prethodnu godinu.

(2) Ministarstvo izrađuje izvješće o ostvarenim ciljevima i mjerama NAP-a za razdoblje od pet godina koje dostavlja Europskoj komisiji.

(3) Izvješće o ostvarenim ciljevima i mjerama NAP-a za razdoblje od pet godina ministar nadležan za poljoprivredu (u daljnjem tekstu: ministar) podnosi Vladi Republike Hrvatske u roku od dvije godine od isteka navedenog razdoblja.

(4) Kriterije za aktivne tvari koje izazivaju posebnu zabrinutost propisuje ministar pravilnikom.

Povjerenstvo za izradu NAP-a i radna skupina za praćenje provedbe NAP-a

Članak 9.

(1) Za izradu prijedloga NAP-a osniva se povjerenstvo odlukom ministra, a za praćenje provedbe predviđenih mjera i ostvarenja ciljeva NAP-a osniva se radna skupina.

(2) Članove povjerenstva i radne skupine imenuje ministar, iz tijela državne uprave, znanstvenih i stručnih institucija, organizacija i udruga.

(3) NAP donosi odlukom Vlada Republike Hrvatske.

(4) Djelokrug povjerenstva za izradu NAP-a, kao i djelokrug radne skupine za praćenje provedbe predviđenih mjera i ostvarenja ciljeva NAP-a, broj članova povjerenstva i radne skupine te trajanje njihova mandata, način rada i odlučivanja, razloge i način razrješavanja te druge pojedinosti vezane uz reviziju NAP-a i praćenje njegove provedbe određuje ministar odlukom o osnivanju povjerenstva i radne skupine.

GLAVA IV.
IZOBRAZBA PROFESIONALNIH KORISNIKA, DISTRIBUTERA I SAVJETNIKA

Izobrazba profesionalnih korisnika, distributera i savjetnika

Članak 10.

(1) Svi profesionalni korisnici, distributeri i savjetnici (u daljnjem tekstu: polaznici izobrazbe) moraju imati zadovoljavajuće znanje o sigurnom rukovanju i pravilnoj primjeni pesticida iz područja izobrazbe sukladno propisima kojima se uređuje izobrazba za sigurno rukovanje i pravilnu primjenu pesticida, uzimajući u obzir njihove različite uloge, poslove, obveze i odgovornosti.

(2) Znanja iz stavka 1. ovoga članka stječu se izobrazbom koju provode ovlašteni provoditelji izobrazbe iz članka 20. ovoga Zakona.

(3) Izobrazba se sastoji od osnovnog i dopunskog modula za stjecanje i unapređenje odgovarajućih znanja.

(4) Izobrazba se organizira kroz sljedeće osnovne i dopunske module:

– modul za profesionalne korisnike

– modul za profesionalne korisnike za profesionalnu primjenu

– modul za distributere i

– modul za savjetnike.

(5) Izobrazba za svaki modul sastoji se iz teorijskog i praktičnog dijela.

(6) Zadovoljavajuću razinu znanja o područjima izobrazbe polaznici izobrazbe potvrđuju polaganjem ispita koji se održava nakon pohađanja predavanja iz osnovne i/ili dopunske izobrazbe.

(7) Trajanje osnovnih modula i dopunskih modula, rok i način redovitog obnavljanja znanja pohađanjem dopunske izobrazbe, područja izobrazbe, nastavne materijale, detaljan način i tijek provedbe izobrazbe, način i tijek polaganja ispita, minimalan broj točnih odgovora da bi se položio ispit, način izdavanja potvrde o završenoj izobrazbi, kriterije i rokove za ponavljanje ispita propisuje ministar pravilnikom.

Virtualna učionica

Članak 11.

(1) Zbog posebnih okolnosti odnosno događaja ili određenog stanja koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje ugrožava život i zdravlje građana, imovinu veće vrijednosti, znatno narušava okoliš, narušava gospodarsku aktivnost ili uzrokuje znatnu gospodarsku štetu, ministar će naredbom osigurati da provoditelji izobrazbe provode izobrazbu na daljinu pomoću *online* predavanja odnosno virtualne učionice u razdoblju dok traju posebne okolnosti.

(2) Zbog posebnih okolnosti ministar može naredbom osigurati da se Potvrda o završenoj izobrazbi na zahtjev polaznika izobrazbe administrativno produži zbog nemogućnosti virtualnog pohađanja izobrazbe u razdoblju dok traju posebne okolnosti, a koje se odnosi na polaznike koji ne posjeduju internetsku vezu ili računalo.

(3) Polaznici kojima je potvrda administrativno produžena dužni su po isteku posebnih okolnosti završiti izobrazbu iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona.

(4) Način izvođenja nastave u virtualnoj učionici, način administrativnog produženja potvrde o završenoj izobrazbi, način *online* polaganja ispita, način generiranja ispitnih pitanja za *online* polaganje ispita te način rada virtualnih učionica propisuje ministar pravilnikom.

Iznimke od obveze pohađanja izobrazbe

Članak 12.

(1) Iznimno od članka 10. stavaka 2., 3. i 4. ovoga Zakona, osobe koje su znanja iz područja izobrazbe za osnovni modul stekle završetkom sljedećih studija, nisu obvezne pohađati osnovni modul izobrazbe:

– za distributere i profesionalne korisnike, završetkom diplomskog sveučilišnog studija, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija ili specijalističkog diplomskog stručnog studija u znanstvenom polju Poljoprivreda (agronomija) ili Šumarstvo, a u okviru kojih su položili predmete iz zaštite bilja nastavnog opterećenja 90 sati, kojima se stječe minimalno 70% znanja obveznih za područja izobrazbe ili

– za savjetnike, završetkom sveučilišnog preddiplomskog, diplomskog ili poslijediplomskog studijskog programa u znanstvenom području Biotehničke znanosti, polje Poljoprivreda (agronomija), grana fitomedicina.